

En promenad från Lilla Bommen till Röda Sten

"Känn Din stad" var en slogan för ett antal år sedan. Den gäller fortfarande. Men för göteborgarnas del kunde det lika gärna heta: "Känn Din hamn". Men hur många gör det? Trots att hamnen alltid varit centrum för Göteborgs pulserande liv. Vad hade Göteborg varit utan hamnen?

Idag genomgår hamnen stora förändringar. Kriser, nedläggningar, sammanslagningar, permitteringar och strejker avlöser varandra. Så passa på att lära känna din hamn med en promenad från Lilla Bommen till Röda Sten.

Följ den prickade linjen på kartan och läs under siffrorna. Och glöm inte kameran! Vi har skrivit i samarbete med Göteborgs Hamn.

- (1) Vi börjar vid **LILLA BOMMEN**. Du tar dig lätt dit med spårvagn eller buss. För bilburna finns goda parkeringsmöjligheter.
- (2) **GULLBERGSKAJEN**. Kajen löper österut från Lilla Bommens hamn och byggdes för mer än hundra år sedan. Det var länge centrum för den stora kanaltrafiken på Göteborg. Här finns fartygsmuseet och här går båtarna till Nya Elfsborgs fästning. Här ligger också barkskeppet Viking som byggdes 1907.
- (3) **GÖTA ALVBRON** en bra utsiktsplats som man når med trappor från Surtegatan.
- (4) **FRIHAMNEN** på Hisingssidan kan betraktas som en utrikes ort. Här lagras kapitalvaror utan tull och mervärdesskatt. Här importeras och exporteras många bilar men framförallt lossas här hälften av den svenska färskfruktimporten.
- (5) **KVILLEPIREN** har skapats av muddermassor vid anläggandet av Lundbyhamnen

- (6) **LUNDBYHAMNEN** är byggd i början av 50-talet och räknas fortfarande som en modern hamn.
- (7) **PACKHUSKAJEN** ligger ganska öde och tom. Sommaren 1973 hade kajen tjänat ut. Kvar ligger två tegelbyggnader: Magasinskvarteret, i över hundra år centrum för Göteborgs grosshandel samt f d centraltullkammaren.
- (8) **STORA BOMMEN**. Här stängde man förr inloppet till Stora Hamnen – Göteborgs äldsta hamnanläggning – numera Stora Hamnkanalen. Bubblorna som stiger upp ur vattnet utmed Stora Bommens bro kommer från ett gummirör under ytan där luft pumpas ut av en kompressor. Det är för att hindra skräp att flyta in i Hamnkanalen.
- (9) **STENPIREN** har kortats av med 42 meter därför att segelleden las längre söderut i älven. Den var den första kajen av sten i hamnen och var färdig 1845. Ute på piren står monumentet "Calmare Nyckel" av Carl Milles.
- (10) **GÖTAVERKENS** reparationsvarv på Hisingsidan tar bara emot fartyg för översyn och reparation. All nybyggnad sker ute på Arendalsvarvet.
- (11) **SKEPPSBRON** tillhör de äldsta kajanläggningarna i hamnen och ligger vid Rosenlunds-kanalens utlopp i hamnen. I kanalen har Brandförsvaret en av sina brandbåtar liggande.
- (12) **MASTHUGGSKAJEN**. Här la en gång de transoceana linjerna till. De flyttades när kajen blev för liten, bl a till Frihamnen. Sen blev kajen hamn för europeisk linjefart innan den flyttades till Skandiahamnen.
- (13) **LINDHOLMSHAMNEN** är tilläggsplats för fartyg i konventionen trafik på Fjärran Östern. Den är också station Nor -namnens pontonkranar varav den största är "Chapman".
- (14) **LINDHOLMENS VARV** ingår sedan 1970 i Eriksbergs Mek Verkstads AB. Här finns en torrdocka från 1800-talet.
- (15) **SLOTTSSBERGET** är mest känt för sina unika arbetarbostäder och platsen där man anlade en borg på 1200-talet.
- (16) **STIGBERGSKAJEN** mest känd som amerikabåtarnas kaj. Idag är Gripsholm och Kungsholm sålda utomlands.
- (17) **SJÖFARTSMUSEET** ligger uppe på Stigberget och har samlingar om sjöfart, skeppsbyggeri och hemnväsende. Bredvid ligger Sjömanstornet med den bästa utsikten över älven och hamnen.
- (18) **SANNEGÅRDSHAMNEN** ligger mitt emot Sjöfartsmuseet. Hamnen var under nära ett halvsekel en av de stora hamnarna för kol- och koksimport. Om några månader avvecklas den lilla sorteringsanläggningen som finns kvar. En epok går i graven.
- (19) **FISKHAMNEN**, en välkänd sevärighet i Göteborg med de bekanta auktionerna.
- (20) **MAJNABBE**. Hamnen är inhägnad men uppe på berget

har man fin utsikt över kajplatserna 47 och 48. Uppe på berget ligger två gulmålade hus. Det ena är Taubehuset och det andra Kustens Vårdshus, numera kofstgalleri.

(21) **ERIKSBERGS MEK VERKSTAD** byggde 1873 sitt första fartyg. I sommar går Eriksberg upp i Götaverken.

(22) **KLIPPAN**. Idag ett kulturresevat med minnen från Ost-indiska Kompaniet på 1700-talet.

(23) **ÄLVSBERGSBRON** blev färdig 1966. Då upphörde färjetrafiken över älven som funnits i flera hundra år. Vid södra brofästet ligger Klippans industriområde med gamla sockerbruket och Carnegie. Uppe på klippan finns ruinen av Gamla Älvsborgs slott.

(24) **RÖDA STEN** ligger vid stranden väster om Älvsborgsbrons södra fäste. Det är ett stensblick som målats rött i flera hundra år. Det finns många teorier om stenen men troligen har den varit ett sjömärke som målats rött för att synas.

(25) **NYA VARVET**, örlogsstation sedan 1699.

(26) **RYAHAMNEN**, Göteborgs första oljehamn från 1930.

Västerut från Ryahamnen följer **SKARVIKSHAMNEN, SKANDIAHAMNEN, ELFSBORGSHAMNEN** och **ARENDALSVARVET**. På en holme ute i älven ser man **NYA ÄLVSBERGS FÄSTNING** från 1661.

Promenaden är slut. Du också?

(27) **Örn Lindstrand**